

Islamic Movement of Uzbekistan

Från gammal till ny terrorism

Av: David Högarth och Simon Fridolfsson

Abstract

Denna uppsats avser beskriva hur Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) har förändrats utifrån Peter R. Neumanns idealtyper för gammal terrorism och ny terrorism. Detta är en beskrivande fallstudie och för att kunna applicera Neumanns teori på IMU var vi tvungna att specificera teorin med två underkategorier: operationell räckvidd och media, till Neumanns variabler: struktur och metod. Neumanns tredje variabel mål ansåg vi vara tillräckligt solid för att förklara den förändring som har skett. Vår studie visar att IMU har förändrats sedan grundandet i slutet av 1990-talet då empirin utifrån Neumanns variabler samt våra underkategorier påvisade en förändring från den gamla terrorismens idealtyp till den nya. Detta bidrar också till en hög kriteriekonsistens och intern validitet.

Nyckelord: IMU, Islamic Movement of Uzbekistan, Uzbekistan, Kriget mot terrorismen, Tadjikistan, Juma Namangani, Tohir Juldasjev, Peter R Neumann, Terrorism, Centralasien.

Antal tecken: 46 968.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	1
1.2	Avgränsningar	2
2	Metod och material.....	3
2.1	Beskrivande fallstudie	3
2.2	Teoriutveckling	4
2.3	Material	4
3	Neumans teori	6
3.1	Definitionen av terrorism	6
3.2	Struktur.....	6
3.3	Metod	7
3.4	Mål	8
3.5	Underkategorier.....	9
3.5.1	Operationell räckvidd.....	9
3.5.2	Media.....	9
3.6	Ny terrorism – ett omdiskuterat ämne.....	10
3.6.1	Kritik och motargument	10
4	Gamla IMU.....	12
4.1	De historiska rötterna	12
4.2	Struktur.....	12
4.2.1	Operationell räckvidd	13
4.3	Metod	13
4.3.1	Media.....	14
4.4	Mål	14
5	Nya IMU	16
5.1	Struktur.....	16
5.1.1	Operationell räckvidd.....	17
5.2	Metod	18
5.2.1	Media.....	18
5.3	Mål	19

6	Slutsats	20
6.1	Hur kan Neumans teori preciseras?.....	20
6.2	Hur har IMU förändrats sedan terroristgruppens uppkomst?.....	20
6.3	Metod och arbete	21
7	Referenser	22

1 Inledning

Optimismen och den nya världsordningen som myntades av George Bush den äldre, efter det Kalla krigets slut och Sovjetunionens fall, fick aldrig fotfäste i Uzbekistan.¹ Den nyvunna självständigheten resulterade i ett nytt diktatorstyre men åren av repression mot oliktankande var över då tankar om förändring fick fäste och bubblade upp till ytan.

Radikaliserade muslimska män från kriget mellan Sovjetunionen och Afghanistan samt konflikter i Kaukasus påbörjade en kamp mot makten i Uzbekistan. Detta resulterade så småningom i att *Juma Namangani* och *Tohir Juldasjev* skapade terroristgruppen *Islamic Movement of Uzbekistan* (IMU). IMU började sin kamp med mål om att störta den Uzbekiska regeringen men har idag utökat sina mål till den globala arenan.²

IMU grundades innan 9/11 och har fortsatt att vara operationella trots de enorma drivkrafter som arbetar för att eliminera dagens terrorism. Frågan är då hur IMU har utvecklats över tiden och om deras struktur, metod och mål är detsamma som vid terroristorganisationens bildande. Utöver att IMU är en väletablerad terroristorganisation, är den även intressant då den har lockat till sig en stor blandning av nationaliteter, däribland tyskar och svenskar.³ Genom sitt världsomspännande kontaktnät har IMU därmed större möjligheter att påverka säkerheten internationellt och inte endast lokalt.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att redogöra för de förändringar som IMU har genomgått sedan dess start med utgångspunkt i Peter Neumanns teori och ramverk avseende gammal och ny terrorism.

Inom ramen för ovannämnda syfte ska följande frågor besvaras:

- *Hur kan Neumanns teori preciseras?*
- *Hur har IMU förändrats sedan terroristgruppens uppkomst?*

---

¹ Grenfell Damien, James, Paul, *Rethinking Insecurity, War and Violence*, Routledge, New York, 2009, s. 117-118.

² Rashid Ahmed, *Jihad, framväxten av militant islam i Centralasien*, Svenska Afghanistankommittén, Stockholm 2002, s.153-153, 255.

<http://registan.net/2013/08/22/the-islamic-movement-of-uzbekistan-issues-a-new-threat/> Hämtdatum: 2012-12-12

³ Appendix C, s. 42.

1.2 Avgränsningar

Då det finns kopplingar mellan IMU och Al Qaeda kommer vi i denna uppsats även översiktligt beröra sistnämnda terroristgrupp. I samband härmed kommer även USA och västmakternas krig mot talibanerna och terrorismen behandlas översiktligt. Kopplingarna berör även in- och utrikespolitik samt underrättelsetjänster, men på grund av uppsatsens begränsade omfång kommer dessa faktorer nämnas men inte beröras mer detaljerat. Detaljerade redogörelser för terroristattacker, inrikespolitik och det rådande samhällsklimatet i Uzbekistan kommer inte behandlas inom ramen för denna uppsats.

Det hade visserligen varit mycket intressant att göra en jämförelse av resultaten av olika teoretiska ramverk, men en sådan jämförelse hade krävt en mer omfattande uppsats och därför överlåter vi detta till framtida forskning. Med beaktande härav kommer Neumanns teoretiska ramverk inte att jämföras med andra teoretiska ramverk.

2 Metod och material

För att besvara frågeställningarna har vi valt att bedriva en fallstudie av terroristgruppen IMU. Då gruppen i sig är vårt primära intresseområde bli studien per definition en fallstudie.⁴

2.1 Beskrivande fallstudie

Denna studie krävde ett analysverktyg för att kunna förhålla sig till något i sina jämförelser av verkligheten.⁵ Detta verktyg kan skapas själv men då vi är intresserade av att beskriva IMU:s utveckling från gammal till ny terrorism fanns redan en teori för att bedöma detta, Neumanns idealtypsbaseade teori som vi går igenom i nästa kapitel.

Idealtyper är extrembilder av verkligheten som syftar till att förtydliga vissa viktiga egenskaper i ny och gammal terrorism.⁶ Det faktum att idealtyperna beskriver extrembilder är något som var viktigt att vi förhöll oss till under arbetet. Vi kunde inte leta efter idealtyperna i verkligheten, vilket dock inte fråntar idealtypen dess värde i en empirisk undersökning.

Idealtyperna hjälper oss att känna igen vissa drag hos IMU som vi kan ta fasta på och placera mellan två poler, d.v.s. ny eller gammal terrorism. Denna polära uppställning har vi strukturerat enligt följande. Först har vi studerat IMU under mitten av 1990-talet, den period då gruppen började operera. Vi tillämpade idealtypen gammal terrorism enligt de tre variablerna *struktur*, *mål* och *metod*. Härefter studerade vi IMU i dag och genomförde samma procedur fast med idealtypen av ny terrorism som utgångspunkt.

Med denna kunskap tillsammans med informationen som samlats in under bedömningen av de respektive variablerna för struktur, mål och metod samt underkategorier kunde vi sedan göra en analys där vi jämförde resultatet av gamla respektive nya IMU. Med detta upplägg skulle enligt Robert K. Yin uppsatsen klassificeras som en *embedded case studie*, vilket kännetecknas av fokus vid en eller flera underkategorier vid ett och samma fall.⁷

Vi kunde ha valt att bedriva en s.k. förklarande studie, vilka är mer inriktade på *varför*-frågor.⁸ Detta hade varit en mycket rimlig och spännande väg att gå men en sådan studie hade blivit väldigt omfattande. Utöver att beskriva de förändringar som har skett inom IMU hade vi även gjort anspråk på att förklara *varför* dessa förändringar ägt rum. Detta hade krävt omfattande resonemang om t.ex. kriget mot terrorismen och den rådande globaliseringen. Ett

---

⁴ Gillham Bill, *Case study research methods*, Continuum, London, 2005, s.1.

⁵ Esaiasson, Peter, m.fl., *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm, Norstedts juridik, 2007, s. 155.

⁶ Esaiasson, s. 158.

⁷ Yin Robert K, *Case Study Research: Design and Methods*, 4 uppl. SAGE Inc, Thousand Oaks, 2009, s. 50.

⁸ Esaiasson, s. 37.

sådant arbete utfört på ett korrekt sätt hade inte fått plats inom ramen för den B-uppsats vi ville producera.

2.2 Teoriutveckling

Under arbetets gång uppmärksammade vi att Neumanns teori inte har en tillräcklig empirisk bärkraft för att förklara alla de förändringarna som skett inom IMU. Teorin är väldigt grov med tre breda kategorier. Vi ansåg att detta var för brett då analysen riskerade att bli luddig då empirin närmade sig. Vi valde därför att specificera teorin och komplettera Neumanns tre variabler med två egna underkategorier.⁹ Detta gav oss större möjlighet att undersöka vårt specifika fall men det behöver inte nödvändigtvis öka teorins *externa validitet*, d.v.s. förmåga att ge generella förklaringar. Extern validitet skulle kunna uppnås genom *building block* principen, då fler studier kompletterar Neumanns teori med underkategorier och på detta sätt uppnår en kumulativ effekt vilket stärker den externa validiteten.¹⁰

Vi har valt underkategorierna induktivt utifrån de fakta vi har om IMU. Genom att starkt koppla valen till empirin kommer vi att motivera de nya variablerna.¹¹ Valen i sig blir ofrånkomligen en hypotes från vår sida, men vi var i första hand intresserade av att förklara förändringarna i IMU och gjorde inga anspråk på att få fram ett resultat som skulle kunna generaliseras och tillämpas på andra fall. Målet med metoden var att åstadkomma en s.k. *intern validitet*.¹² Resultatet skulle kunna användas som förklaring av förändringar inom liknande organisationer men det är inget som vi undersöker i denna studie.

2.3 Material

Genom uppsatsens gång använde vi oss av sekundär- och primärkällor. Det mest nyttjade källmaterialet i uppsatsen är litteratur skriven av Peter Neumann respektive Ahmed Rashid.

Peter Neumann, vars teori och variabler vi använder, är verksam vid Department of Warfare på King's College i London och har publicerat en rad böcker förutom den vi använder oss av – *Old and New Terrorism*. Hans expertisområde är terrorism, säkerhet, counterterrorism, uppror och radikaliserings. Neumann har även arbetat som expert åt den brittiska och amerikanska regeringen.¹³ Hans gedigna erfarenhet och expertkunskaper lyser starkt igenom i hans verk och gör honom till en trovärdig källa.

---

⁹ Idar Magne Holme, Solvang Bernt Krohn, *Forsknings metodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, uppl. 3, Studentlitteratur AB, Lund, 2009. s. 51.

¹⁰ Alexander L. George, Bennett, Andrew, *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, MIT Press, Cambridge, 2005, s. 111-112.

¹¹ George, s. 114.

¹² Esaiasson, s. 100.

¹³ <http://icsr.info/about-us-2/staff/peter-neumann-director/>. Hämtdatum: 2013-12-11.

Ahmed Rashid är en pakistansk författare som under sin karriär har följt militant islam och talibanernas framväxt i Afghanistan. Rashid besitter stor kunskap om IMU, Centralasien och den islamistiska fundamentalism som infinner sig i området, vilket gör honom till vår mest värdefulla källa.¹⁴ Samtidigt kunde vi inte blunda för källkritiken och utgå från en person gällande de empiriska bitarna i uppsatsen. Detta löste vi genom att jämföra Rashid med en rad andra källor, bl.a. Syed Saleem Shazads och Matthew Steins arbeten.

Det existerar även en rad hemsidor och en uppsjö av filmklipp från IMU som visar terroristverksamhet och religiösa propageringar, men då dessa är på språk som vi inte behärskar fick vi lita på det arbete som Stein genomförde 2013 då han översatte stora delar av hemsidorna och filmklippen. Vi har därför inte använt oss av hemsidor eller filmklipp i denna uppsats men vi kunde säkerhetsställa delar av Steins översättningar genom att se filmerna med terroristverksamhet. Vi kunde ytterligare säkerställa hemsidornas innehåll genom att jämföra källor från Sayed och Rashid, något som gav tyngd till Steins tillförlitlighet.

<http://www.kcl.ac.uk/sspp/departments/warstudies/people/professors/neumann.aspx>. Hämtdatum: 2013-12-11.

¹⁴ <http://www.ahmedrashid.com/biography/>. Hämtdatum: 2013-12-15.

3 Neumans teori

3.1 Definitionen av terrorism

Definitionen av terrorism och vad som betecknar en terrorist är ett problematiskt och normativt ämne som skulle kunna diskuteras i oändlighet. En terrorist kan av en person anses vara en frihetskämpe men samtidigt betraktas som just en terrorist av en annan person.

Definitionsproblemet finns kvar på internationell nivå då det inte finns någon klar och gemensam uppfattning av vad termen innebär. Förenta Nationerna, en rad internationella organisationer och regeringar har antagit en definition som förklarar terrorism som: våldsdåd mot internationella civila personer och mål samt icke-stridande personer.¹⁵ Neumann benämner denna definition som för bred men samtidigt för smal då den definitionen missar en rad våldsdåd som skulle kunna benämnas som terrorism, t ex. dåd som Irish Republican Army genomförde, där varningar till allmänheten gick ut i syfte att inte skada eller döda civila men samtidigt skapa symboliska våldsdåd som skulle skada den brittiska regeringen och den brittiska självkänslan. Neumann definierar istället terrorism som: en avsiktlig handling att skapa rädsla, ofta genom symboliska våldsdåd eller hot om våld mot en avsedd grupp i syftet att påverka det politiska klimatet hos gruppen.¹⁶

Vi valde att tillämpa Neumans definition av terrorism då vi som nämnt kommer att använda oss av Neumanns teori som analysverktyg och ramverk. Det bör dock påpekas att vi även använder begrepp som IMU-krigare och gerillakrigsföring, vilket beror på att vissa terroristdåd skulle kunna liknas vid reguljär gerillakrigsföring och således de enskilda utförarna vid krigare.

3.2 Struktur

Människans historia kantas av förändring och terrorismens ansikte är inget undantag. I den moderna delen av vår historia har terroristgrupper traditionellt sett sig som reguljära arméer och kopierat den militära jargongen med hierarki och kommandostruktur. Kopieringen av den militära strukturen var inte optimal då det var relativt lätt för militära och polisiära styrkor att bekämpa terroristgrupperna.¹⁷ Bristen i att inte kunna uppträda utan insyn och ingripande från statliga element ledde till en utveckling av det s.k. cellsystemet. Organisatoriskt innebär ett cellsystem en uppdelning av flera terroristnav där naven består av ett flertal personer knutna

---

¹⁵ Neumann Peter R, *Old and New Terrorism. Late Modernity, Globalization, and the Transformation of Political Violence*, Polity Press Cambridge, 2009, s. 7.

¹⁶ Neumann, s. 7-8.

¹⁷ Neumann, s. 17.

till terroristgruppen. Genom cellsystemet blev det svårare med infiltration av de högst uppsatta i terroristgruppen då cellerna inte besatt tillräcklig information för att statliga element skulle kunna bekämpa terroristgruppen. Utifrån detta upplägg försvårades bekämpningsarbetet mot terroristgrupperna eftersom informationsflödena fick en form av brandvägg. Hierarkin var dock fortfarande intakt då cellerna inte arbetade på eget bevåg utan fick sina uppgifter från ledningen, men det skedde med tillämpning av större diskretion. Både det traditionella militära organisationsupplägget och cellsystemet tillhör enligt Neumanns teori den gamla terrorismen.¹⁸

Neumanns teori och beskrivning av den nya terrorismen och dess struktur skiljer sig från den gamla terrorismen på flera punkter. Medan strukturen enligt den gamla terrorismen generellt var lättöverskådlig, även om cellsystemet försvårade uppgiften att kartlägga terroristgruppen, är den nya terrorismen allt mer diffus. Strukturen beskrivs som ett nätverk där det inte längre existerar en formell hierarki utan snarare en operativ verksamhet som baseras på personliga relationer där vem som helst, förutsatt att han eller hon känner en person inom nätverket, kan gå med i terroristgruppen. Givetvis existerar det dock ledare men dessa är mer informella och enligt teorin skulle vem som helst, bara de är tillräckligt inflytelserika kunna ta upp rollen som en framstående ledare för ett nätverk i en konflikt eller ett område där terroristdåd ska utföras. Denna form av struktur medger mer diffusa operationella regler och en svår styrning, vilket möjliggör en större spelplan för terroristerna då det kan välja hur och när det ska begå ett terroristbrott.¹⁹

Fler skillnader mellan den gamla och den nya terrorismens struktur går att finna i deras geografiska ståndpunkt. Den nya terrorismen är alltmer transnationell och skapar sina nätverk över staters gränser där det inte existerar en klar geografisk bas. Givna punkter för operationer och uppehållsområden finns dock, såsom stamområdena i norra Pakistan och i Afghanistan, men försöken att oskadliggöra terrorismen skapar ett högt tryck mot dess företrädare som tvingas att ständigt anpassa sin geografiska bas.²⁰

3.3 Metod

Enligt Neumann har de metoder som terroristgrupper använder inte förändrats speciellt mycket. Terrorister kidnappar, mördar, spränger och kapar, och alla terroristdåd är endast variationer av dessa fyra. Vad som har förändrats är däremot *hur* terrorister utför dessa dåd och mot *vem*.²¹

Den gamla terrorismen var enligt Neumann noga med att skilja på symboliska handlingar och våld. Han citerar Brian Jenkins devis att den gamla skolans terrorister ville att många människor skulle se på men få skulle dö. Även gamla terroristgrupper dödade oskyldiga, men

---

¹⁸ Neumann, s 17-18.

¹⁹ Neumann, s. 18-19, 57-58.

²⁰ Neumann, s. 20-21.

²¹ Neumann, s. 25.

den kommunikativa effekten av terroristdådet var övervägande. Dessa terrorister riktade också sitt våld mot ”legitima” mål i första hand. Legitima mål kan innefatta soldater, poliser eller politiker. Då attacker riktades mot civila utfördes ett omfattande arbete med att legitimera attacken på annat vis. Trots detta dödades civila i attacker men vid dessa undantag betraktades det som misstag.²²

Ny terrorism skiljer sig på flera sätt. För att återknyta till Jenkins devis, vill ny terrorism att många människor ska se på *och* att många ska dö. Attacker riktar sig mot specifika civila mål, t.ex. genom självmordsattacker.²³ Även om det är svårt att få exakt statistik på hur många som har dött i terroristattacker under de senaste åren menar Neumann att det är tydligt att siffran har ökat.²⁴ Det är den ökade brutaliteten och tendensen till övervåld som skiljer den nya terrorismen från den gamla. Neumann förklarar våldsradikaliseringen genom att referera till Wienberg som menar att majoriteten av terroristgrupper inte startar sin verksamhet med våldshandlingar. Våldet är något som växer fram ur en hopplöshet och frustration över att inte få fram sitt budskap genom fredliga medel.²⁵

3.4 Mål

Neumanns tredje variabel är målen för terroristgrupper. Genom vår historia har terroristers mål grundat sig i den rådande politiken men antagit den mest radikala formen av den politik som existerar och sedan använt sig utav våldsinspirerade metoder för att nå målen. Under Kalla kriget var de dominerande ideologierna hos rådande terroristgrupper världen över, rotade i marxism, nationalism eller en blandning av de två tankegångarna. Målen var generellt att störta regeringarna i de länder eller regioner där terroristgrupperna opererade för att sedan införa en marxistiskt eller nationalistiskt ett styre. När Kalla kriget slutade och Sovjetunionen upplöstes försvann också den främste företrädaren för marxism. Finansiering och stöd i form av vapen, expertis och ekonomiska medel upphörde därmed, vilket fick den marxistiska ideologin hos terroristgrupper att tappa fotfäste.²⁶

Kvar stod de nationalistiska tankegångarna men världens religioner hade under 1970-talet fått fäste bland befolkningar. Sedan den iranska revolutionen med Ayatolla Khomeinis tillträde till makten 1979 stärkte islam sitt fotfäste i stora delar av den muslimska världen. Religionens nya fotfäste i politiken kom också att spegla den nya terrorismen. När politiken ändrade tankebanan kom även radikala element att följa trenden.

De nationalistiska tankegångarna finns dock kvar hos terroristgrupper vilket fungerar genom en symbios med religionen.²⁷

---

²² Neumann, s. 27.

²³ Neumann, s. 118.

²⁴ Neumann, s. 26.

²⁵ Neumann, s. 100

²⁶ Neumann, s. 21-22, 96.

²⁷ Neumann, s. 22-25, 84-86, 92-93, 109.

3.5 Underkategorier

3.5.1 Operationell räckvidd

Vi har valt att lägga till en underkategori till variabeln struktur. Neumann menar att utöver skiftet från en hierarkisk struktur till ett transnationellt nätverk har terroristgrupperna även brett ut sig geografiskt. För att förtydliga strukturvariabeln lägger vi härmed till kategorin *operationell räckvidd*. Kategorin syftar till att fokusera på en grupps geografiska operationsområde.

Enligt uppdelningen i idealtyper ska gammal terrorism ha hållit sig till ett geografiskt område. I detta område rekryterar gruppen sina medlemmar, det är områdets auktoritet de bekämpar och det är där de utför majoriteten av sina dåd.²⁸ Ny terrorism är däremot mer utbredd och opererar i globala nätverk. De kan i teorin starta i sin hemort för att därifrån påbörja sin terror mot valda punkter. Deras dåd kan ske på olika platser i världen och rekryteringen kan ske vart som helst.²⁹

3.5.2 Media

Globaliseringen som sker världen över bidrar inte enbart till lättare sätt att resa eller kommunicera med personer i andra länder, teknikspridningen blir också större. Detta har lett till en mer lättillgänglig och billigare medieprofilering. Tillsammans med internet utgör detta ett enkelt hjälpmedel för terroristgrupper att sprida sitt budskap världen över, vilket i sin tur kan leda till nya sympatisörer och faktiska medlemmar.³⁰ Samtidigt som medietillgången och skapandet av media har blivit lättare, bidrar den allt större mängden media till svårigheter att nå ut till tittare världen över. Den stora mängden media har även bidragit till en allt större resistens hos befolkningar mot våldsamma medieinslag. Dessa faktorer har påverkat den nya terrorismen till att bedriva allt brutalare våldsdåd för att kunna slå igenom dagens enorma medieutbud. Medieanvändningen är i dagens nya terrorism och dess metod ett tydligt och upprepande element.

Även om media har använts av gamla terroristgrupper, är det idag ett mycket större omfång på användningen samt att nya terroristgrupper producerar median själv istället för att ta hjälp av journalister.³¹ Utifrån detta anser vi det nödvändigt att ta med mediefaktorn som en underkategori till Neumanns metodvariabel.

---

²⁸ Neumann, s. 18.

²⁹ Neumann, s. 20.

³⁰ Dover Robert, Goodman, Michael S, (eds), *Spinning Intelligence Why the Intelligence Needs the Media, Why the Media Needs Intelligence*, C. Hurst & CO, UK, 2009, s. 58, 67-68.

³¹ Neumann, s. 135-140.

Dover, s. 68.

3.6 Ny terrorism – ett omdiskuterat ämne

Det råder oenighet i forskardisiplinen kring huruvida man bör beteckna ny terrorism som just ny. Av denna anledning gör vi nu en mindre sidospår för att reda ut vilka argument som förs för respektive emot begreppet.

3.6.1 Kritik och motargument

Ny terrorism syftar till en kvalitativ förändring i konceptet terrorism. Laqueur kallar förändringen för en potentiell revolution som kan komma att ifrågasätta några av våra mest grundläggande antaganden om terrorism. Förändringen ska ha ägt rum under 1990-talet och började diskuteras i akademiska sammanhang efter 9/11. Redan från starten har teorin kritiserats.³²

Det är svårt att gå in i detalj på alla argument som gjorts mot att ny terrorism skulle vara kvalitativt skild från gammal terrorism. Sammanfattningsvis är kritiken uppbyggd på liknande argument, nämligen att inget av det som betecknas som nytt faktiskt är nytt. Det finns alltid exempel på hur någon terroristgrupp i världshistorien har använt sig av liknande strategier, organiserat sig eller haft samma mål som dagens grupper. Samtidigt utpekas den tidigare terrorismen som ett undantag ur världshistorien och att det som ses i dag är en tillbakagång.³³ Således erkänner kritikerna att det har skett en förändring från den ”förra” terrorismen till den ”nuvarande” terrorismen.

Crenshaw menar att ett av de grundläggande problemen med teorin om ny terrorism är att det är otydligt vart den börjar och vart den gamla slutar.³⁴ Neumann besvarar denna kritik med att förändringen har skett stegvis och inte innebar en plötslig revolution. Det är naturligt att modern terrorism använder teman och idéer från gamla grupper.³⁵ Enligt Neumann förklarar detta också varför t.ex. metoder och strukturer som utmärker ny terrorism kan hittas tidigare i historien.³⁶

Gemensamt för forskningen är att oavsett om man ser ny terrorism som relevant eller irrelevant är många överens om att det har skett en förändring mellan idealtyperna för terroristgrupper. Konflikten handlar till största del om huruvida de aspekter som karaktäriserar nya terroristgrupper är nya eller om de alltid har existerat men med en mer framträdande roll i dag.

---

³² Kurtulus, Ersun N, *Studies in Conflict & Terrorism*, 2011, s. 476.

³³ Gofas Andreas, *Old vs. New terrorism: What's in a name*, 2012, s. 23-28. Se även Crenshaw Martha, *New versus Old terrorism* s, 2003, s. 48-52.

³⁴ Crenshaw, s. 48.

³⁵ Neumann, s. 17.

³⁶ Neumann, s. 17.

Vi anser att problemet kan ligga just i att modern terrorism har fått etiketten ”ny”. Kontentan är att oavsett om de aspekter som utgör idealtypen för terroristgrupper alltid har funnits (men har förändrats i tonvikt) eller om de är helt nya, har en förändring förestått. Tills vidare väljer vi att fortsätta se grupperna som skilda och betecknar dem som gammal respektive ny terrorism.

4 Gamla IMU

4.1 De historiska rötterna

IMU grundades formellt inte förrän 1998 i Kabul. Juldasjev och den f.d. sovjetiske fallskärmsjägaren Namangani blev ledare för terroristgruppen. IMU har sina historiska rötter i Ferganadalen, en bördig dal, omgiven av bergsområden i Uzbekistan och i det politiska partiet Adolat som bildades 1990 och propagerade för en uzbekisk stat med sharialagar. 1992 förbjöd Uzbekistans president Karimov Adolat vilket följdes av en landsflykt till Tadzjikistan för Namangani och Juldasjev. I Tadzjikistan tog de värvning hos Islamiska Förnyelsepartiet (IRP) som kom att föra ett inbördeskrig i islams namn i landet mellan åren 1992-1997. Radikaliserade av kriget, gick Namangani och Juldasjev emot IRP:s beslut att anta fredsavtalen mellan den tadjjikiska regeringen och IRP, vilket fick ledarna att lämna IRP tillsammans med de personer som ville fortsätta den islamistiska kampen i regionen.³⁷

4.2 Struktur

IMU:s ledande befälhavare Namangani styrde under den tidiga delen av IMU:s historia, terroristgruppen som en gerillagrupp med en klar hierarkisk organisation med underbefäl i fallande led. Indikationer på ett visst cellsystem förekommer i Rashids undersökningar om terroristgruppen men något självstyre och tecken på ett transnationellt system inom dessa celler anser vi inte ha förekommit då de operationer som IMU gjorde mellan åren 1999 och 2000 påvisar en mycket stor kunskap om militär gerillastrategi. Dessa operationer som innefattade förflyttning av medlemmar under hemlighet och räder mot flera regionala och statliga mål samtidigt på platser runt om i Uzbekistan och Tadzjikistan, pekar på stor erfarenhet och utbildning i den militära krigskonsten - något som Namangani erhöll under sin tid som sovjetisk fallskärmsjägare samt under sin tid i inbördeskriget i Tadzjikistan.³⁸ Större gemensamma baser och träningsläger för IMU existerade också i de bergiga områdena runt Tadzjikistan och Kirgizistan där IMU kunde föra sin väpnade kamp mot mål i Uzbekistan, Tadzjikistan och Kirgizistan. Dessa faktorer pekar åt Neumanns strukturvariabel för gammal terrorism.³⁹

---

³⁷ Rashid, *Jihad*, s. 143-145, 149-150. Se även Weitz Richard, *Storm Clouds over Central Asia Revival of the Islamic Movement of Uzbekistan (IMU?)*, 2004, s. 506.

³⁸ Rashid, *Jihad*, s. 147, 171-172. Se även Fredholm, Michael, *Uzbekistan & The Threat From Islamic Extremism*, 2003, s. 8-10.

³⁹ Rashid, *Jihad*, s. 162-165.

4.2.1 Operationell räckvidd

Redan under den tid då partiet Adolat började sitt arbete i Ferganadalen var gruppen lokalt orienterad och rört sig inom begränsade delar av Centralasien. Detta stämmer överens med Neumanns idealtyp av gammal terrorism och operationell räckvidd. De finansiella aspekterna sträckte sig längre ut i världen. Rashid nämner att uzbekiska tjänstemän har beskrivit att IMU:s tidiga finansiering var grundad på donationer från underrättelsetjänster i både Saudiarabien, Iran och Turkiet. Utöver detta ska uzbekisk diaspora i form av affärsmän, organisationer och föreningar också ha bidragit med pengar.⁴⁰

Gruppen började senare involvera sig i opiumsmugglingen från Afghanistan vilket övergick till gruppens primära inkomstkälla. Enligt FN:s *Office for drug control and crime prevention* (ODCCP) dubblerades Afghanistans opiumproduktion mellan 1998 och 1999 från drygt 2 500 ton till 5 000 ton. År 2000 rapporterade Interpol till den amerikanska kongressen att 60 procent av Afghanistans opiumexport gick genom Centralasien och att IMU kan vara ansvariga för ca 70 procent av de transporterarna.⁴¹

Under samma period reste Juldasjev och Namangani till den afghanska staden Kandahar vid flera tillfällen. Där mötte de Osama bin Laden och Mulla Omar för att förhandla om vapen, förnödenheter och för att planera en gemensam strategi med Al Qaeda. Genom kontakterna med bin Laden byggde IMU upp ett brett ekonomiskt nätverk för att införskaffa donationer, vapen och materiel. Kontakterna sträckte sig från Afghanistan och Pakistan, genom staterna i persiska viken, Iran, Saudiarabien och till Turkiet.⁴²

4.3 Metod

IMU:s metoder kan vid dess skapande liknas vid ett gerillakrig med en lågintensiv krigsföring där de utförda attackerna i regel riktades mot myndighetskopplad personal. Attackerna var som vi nämnt mycket välkoordinerade och utfördes framförallt mot militära mål. Ett tydligt exempel på en sådan attack skedde i juli år 2000 då IMU attackerade uzbekisk militär vid en semesterort i Uzbekistan samtidigt som de attackerade militära mål i Tadzjikistan och Kirgizistan.⁴³ IMU utförde även kidnappningar av både militär och statsknuten myndighetspersonal samt av civila personer. 1999 blev fyra japanska geologer plus tre arbetare för ett gruvbolag, en generalmajor för det kirgiziska inrikesministeriet, en borgmästare och tre tjänstemän kidnappade av IMU. Krav från IMU i form av stora lösensummor och en uppseendeväckande helikoptertransport av IMU-krigare till Afghanistan godtogs från de inblandande parterna.⁴⁴ År 2000 kidnappade IMU 16 utländska bergsklättrare varav fyra var

---

⁴⁰ Rashid, *Jihad*, s. 146.

⁴¹ Rashid, *Jihad*, s. 169-170.

⁴² Rashid, *Jihad*, s. 170-171

⁴³ Rashid, *Jihad*, s. 171-174.

⁴⁴ Rashid, *Jihad*, s. 166-168 samt Fredholm, s. 6.

amerikaner. Kidnappningen av de fyra amerikanerna mynnade, sedan deras berättelse blivit känd, ut i en terroriststämpling från USA:s sida.⁴⁵

Även bombdåd har använts som en metod i IMU:s kamp mot den uzbekiska och kirgiziska regeringen. 1999 sprängdes fem bilbomber i Uzbekistans huvudstad Tasjkent i ett försök att döda president Karimov, vilket resulterade i ett tiotal döda och ca 130 skadade personer.⁴⁶

Ovanstående fakta och faktorer pekar enligt Neumanns metodvariabel åt den gamla terrorismen då IMU anföll myndighetspersonal och släppte den gisslan som togs i utbyte mot lösensummor.

4.3.1 Media

Det finns väldigt lite dokumenterat om det gamla IMU och tiden under Adolat, speciellt vad gäller deras propaganda- och mediarbete. Detta kan vara bevis för att gruppen inte lade någon större vikt vid användandet av media i början av 1990-talet.

Den enda möjliga händelsen som skulle platsa som en ”mediaaktion” är kidnappandet av de fyra japanska geologerna i augusti 1999. Enligt Michael Fredholm var det då som IMU fick ett internationellt erkännande.⁴⁷ Utöver detta har nästan all information som funnits om det tidiga IMU endast kommit från officiella publikationer från den uzbekiska regeringen eller från journalister och mycket lite har publicerats av gruppen själv.⁴⁸ Det finns ett fåtal intervjuer med Juldasjev men inga med Namangani. Namangani figurerar endast på ett fåtal bilder vilket tyder på en väldigt liten medieanvändning. Detta stämmer överens med Neumanns variabel om gammal terrorism då mediebruket var begränsat och det mediala omfång som nyttjades var med hjälp av journalister.⁴⁹

4.4 Mål

Partiet Adolats och sedermera IMU:s ideologi grundade sig i en radikal syn på islam. Detta stämmer inte in på Neumanns ideotyp av gammal terrorism som bör vara rent politiskt ideologisk. IMU har sina ideologiska rötter i de strömningar som existerade i Ferganadalen i början av 1990-talet. Neumann refererar till Weinberg som menar att de flesta terroristgrupper startar på detta vis.⁵⁰

---

⁴⁵ Rashid, *Jihad*, s. 174-175 samt Fredholm, s. 7.

⁴⁶ Rashid, *Jihad*, s. 154 samt Fredholm, s. 5. Se även Appendix C, s. 40-41.

⁴⁷ Fredholm, s. 6.

⁴⁸ Stein, Matthew, *The Goals of the Islamic Movement of Uzbekistan and Its Impact on Central Asia and the United States*, 2013, s. 6.

⁴⁹ Rashid Ahmed, *Vägen Mot Kaos: USA:s politiska haveri i Afghanistan, Pakistan och Centralasien*, Svenska Afghanistankommittén, Stockholm, 2008, s. 123.

⁵⁰ Neumann, s. 22.

De radikala strömningarna hade grott ur ett lokalt missnöje med landets svaga ekonomi, låg levnadsstandard och hög arbetslöshet.⁵¹ Anledningen till att en religiös grupp tog på sig motståndetsrollen i detta allmänna missnöje kan förklaras med att Karimov rensat ut och förbjudit all annan politisk opposition. Den sista bastionen för någon form av opposition stod hos de religiösa grupperna.⁵²

Adolat började som ett missnöjesparti mot korruption och andra sociala orättvisor. IMU:s kamp mot den lokala auktoriteten och deras revolutionära tendens att slå underifrån för social rättvisa anser vi likna målen för den gamla terrorismens idealtyp.

Skillnaden mot detta är att Adolat ansåg att denna sociala rättvisa åstadkoms genom islam och en muslimsk stat. De började införa sharialagar i Ferganadalen men strävade efter att hela landet skulle omfattas av lagarna.⁵³ Målen omfattade ännu bara den Uzbekiska staten och inriktade sig på att ersätta Karimov med en islamistisk regering men idén om ett muslimskt kalifat som skulle innefatta hela Centralasien existerade under ytan. Enligt Rashid ska t.ex. en anonym imam i Ferganadalen ha uttalat:

*”Vi ska se till att först Fergana, sedan Uzbekistan och sedan hela Centralasien blir en islamisk stat”.*⁵⁴

---

⁵¹ Rashid, *Jihad*, s. 26.

⁵² Fredholm, s. 1.

⁵³ Rashid, *Jihad*, s. 144-145.

⁵⁴ Rashid, *Jihad*, s. 144-145.

5 Nya IMU

Efter 9/11 påbörjade USA sitt krig mot terrorismen genom *Operation Enduring Freedom* (OEF). Krigets första stora uppsamling av amerikansk militär närvaro baserades i Uzbekistan efter förhandlingar mellan Uzbekistan, USA och Ryssland. När kriget väl påbörjades den 7 oktober 2001 med faktiska stridshandlingar, tog också IMU sina första steg mot den förändring som Neumann identifierar med sina variabler för ny terrorism.⁵⁵

5.1 Struktur

IMU:s kontakter med Al Qaeda utökades allt mer och kom vid slutet av år 2000 till en punkt där de nu hjälpte varandra med personal, baser och militärmateriel. De militära baserna som tillhörde IMU var placerade i norra Afghanistan där de strategiskt kunde nå Uzbekistan utan några större avstånd. Antalet medlemmar växte också från ca 600 till ca 2 500 av blandad centralasiatisk nationalitet.⁵⁶ Vid våren och sommaren år 2001 fortsatte gerillaattacker från IMU mot uzbekiska och kirgiziska mål samtidigt som Namangani skickade 600 krigare som stöd till Al Qaeda för att hjälpa till med det rådande inbördeskriget i norra Afghanistan mot den s.k. *Norra Alliansen* (NA). Vid denna tidpunkt var hierarkin och den militära disciplinen fortfarande intakt inom IMU men små förändringar började visa sig då en del av attackerna utförda av IMU genomfördes av enskilda terroristceller som hade legat ”sovande” inne i Uzbekistan och Kirgizistan. Det är oklart om de agerade självständigt eller på direkt uppdrag från Namangani, men enligt Rashid fanns det tecken på självständiga baser i Uzbekistan och Kirgizistan och en alltmer oberoende ledning i dessa baser.⁵⁷ Huruvida dessa undergrupper styrdes av en hierarkisk organisation, celliknande eller som ett transnationellt nätverk är oklart i källmaterialet men vi anser att det bör ha varit en liknande struktur som existerade vid IMU:s skapande. Detta p.g.a. den korta tidsramen samt att kriget mot terrorismen ännu inte hade påbörjats, vilket innebar ett mindre hot mot terroristgruppen och därmed större utrymme att agera friare. Det faktum att en rigorös vapensmuggling pågick från Afghanistan upp till IMU-delarna i Uzbekistan och Kirgizistan stärker också tanken på en mer hierarkisk organisation då meddelanden och orders rimligtvis bör ha kunnat framföras samtidigt.⁵⁸ Fler bevis på en struktur som lutar åt strukturvariabeln för gammal terrorism är att Namangani i samband med 9/11 blev utsedd till överbefälhavare för norra Afghanistan och över de talibanstyrkor samt den Al Qaeda personal som befann sig i området. IMU blev härmed

---

⁵⁵ Rashid, *Jihad*, s. 185-188.

⁵⁶ Rashid, *Jihad*, s. 177 samt Rashid, *Vägen Mot Kaos*, s. 122-123.

⁵⁷ Rashid, *Jihad*, s. 183-184.

⁵⁸ Rashid, *Jihad*, s. 184.

inkorporerade i Al Qaeda och talibanrörelsen vilket resulterade i en fortsatt förändring av terroristgruppen.⁵⁹

När USA påbörjade sitt krig mot talibanrörelsen och Al Qaeda kom förändringarna att ta fart. NA satte upp ett hårt motstånd mot talibanerna och allierade sig med USA, vilket innebar att norra Afghanistan aldrig föll helt till talibanerna och talibanrörelsen i de nordliga delarna av landet föll med relativ lätthet. Namangani dog i strid den 26:e november 2001 men stora delar av IMU, däribland Juldasjev och ett stort antal Al Qaeda medlemmar, lyckades fly till Pakistan och de s.k. federala administrerade stamområdena (FATA).⁶⁰ Trots att den USA ledda invasionen av Afghanistan resulterade i förluster för IMU lyckades en styrka på drygt 2000 ta sig till FATA där Juldasjev blev en högt uppsatt terroristledare inom ramen för Al Qaeda. IMU blev ett stödelement och legosoldater för uthyrning som stred mot västerländska styrkor i Afghanistan samt mot militären i Pakistan. De tränade även framtida jihadister i FATA även om de fortfarande hade Uzbekistan och dess omgivning som operationsområde.⁶¹

Al Qaeda antog efter 9/11 och OEF formen av ett transnationellt nätverk och Juldasjev blev som vi nämnde ovan en av Al Qaedas högt uppsatta ledare och opererade från FATA med mål i Afghanistan, Pakistan och Uzbekistan.⁶² Vi drar slutsatsen att IMU förvandlades till ett transnationellt nätverk genom samrörelsen med Al Qaeda och flykten till Pakistan vilket därmed passar in på Neumanns strukturvariabel inom ramen för ny terrorism.

5.1.1 Operationell räckvidd

Ytterligare faktorer som styrker teorin om att IMU är en ny terroristgrupp sett till dess operationella räckvidd är att mycket av det material som läggs upp på deras hemsida finns tillgängligt på flera språk. Uzbekiska, ryska, farsi, arabiska, pashto, urdu och tyska hör till de mest förekommande. Enligt Matthew Stein finns inget produktionsdatum på flera av de videos som läggs upp med olika språk men han drar slutsatsen att de bör ha filmats efter 2002.⁶³

Andra tecken är variationen i de språk som talas i filmerna. De tidiga klippen visar endast medlemmar som talar uzbekiska, medan de senare filmerna även innehåller tal på ett flertal andra språk. Liknande fakta syns vid en genomgång av gruppens martyrlista som innehåller allt färre personer från Uzbekistan och Centralasien.⁶⁴

---

⁵⁹ Rashid, *Vägen Mot Kaos*, s. 123.

Rashid, Ahmed, *Talibanerna: De militanta islamistiska krafterna i Afghanistan och världen*, Svenska Afghanistan kommittén, Stockholm, 2010, s. 316.

⁶⁰ Rashid, *Vägen Mot Kaos*, s. 136-137.

⁶¹ Shahzad Syed Saleem, *Inside Al-Qaeda and the Taliban Beyond Bin Laden and 9/11*, Pluto Press, London, 2011s. 13, 28-29.

Rashid, *Vägen Mot Kaos*, s. 146-147.

⁶² Neumann, s. 39-41.

⁶³ Stein, s. 9.

⁶⁴ Stein, s. 13.

Attacker mot Natostyrkor inne i Afghanistan samt Pakistan genomfördes samtidigt som terroristdåd skedde i Uzbekistan och dess grannländer. Detaljerad fakta om dessa attacker, förutom att de har skett, är svåra att finna då attackerna ofta skedde mot Natopersonal eller pakistansk militär, källorna blir därmed i regel sekretessmarkerade. Det som kan utrönas ur attackerna som sker på tre regionala platser utgör ytterligare bevis på att den operationella räckvidden har breddats vilket tyder på ny terrorism.⁶⁵

5.2 Metod

Metoderna hos IMU har fortsatt att präglas av bombdåd, eldöverfall och mord men kidnappningar har sedan år 2000 upphört. Självordsattacker har genomförts samt bombdåd mot civila mål utan anknytning till myndigheter. Ett tydligt exempel är bombdådet mot en marknad i Kirgizistan 2003 som krävde sex civila dödsoffer och ytterligare 40 skadade. IMU har inte använt sig av självordsbombningar förrän samarbetet med Al Qaeda påbörjades och då har det använts i Pakistan.⁶⁶

IMU med Juldasjev ansågs vara mycket brutala under strid enligt både Rashid och Shahzad. Tydliga exempel på detta är avsaknaden av kidnappningar och Juldasjevs träningsläger där det skulle ha varit rutin att träna på hur man skär halsen av fienden på bästa sätt. Enligt källor skulle IMU uppnått ett rykte om sig att vara hjärtlösa och brutala till den punkten att även hårdfjädrade Al Qaeda medlemmar tyckte att det var osmakligt. Större dödlighet och brutalitet i terroristhandlingar är enligt Neumanns metodvariabel tecken på ny terrorism vilket innebär bevis på att IMU har blivit en terroristgrupp som hamnar i facket ny terrorism.⁶⁷

5.2.1 Media

Sedan 2008 eller 2009 har IMU etablerat en egen hemsida kallad *Furqon.com*. Det är denna hemsida som har varit gruppens huvudsakliga publiceringskanal för propaganda och uttalanden. Utöver artiklar innehåller hemsidan en stor mängd filmer. Majoriteten av dem är signerade *Jundulla Studios*, ett produktionsbolag som grundades av IMU någon gång under början av 2000-talet. Övriga filmklipp på *Furqon* kommer från *Ummat Studios* som etablerades av pakistanska talibaner kring 2004. Filmerna består i huvudsak av propagandafilmer med långa religiösa monologer. En videoserie har också publicerats i flera delar om IMU i Afghanistan där attacker och träning visas upp.⁶⁸

Filmerna finns tillgängliga på flera språk, bl.a. uzbekiska, ryska, och tyska. Detta kan tyda på att gruppen, till skillnad från tidigare, vill ha stor spridning på sitt material och förväntar sig

---

⁶⁵ Apendix C, s. 40-43.

⁶⁶ Apendix C, s. 40-43 samt Neumann, s. 117-118.

⁶⁷ Shahzad, s. 27 samt Rashid, *Talibanerna*, s. 316-317.

⁶⁸ Stein, s. 7.

få, eller redan har, en geografiskt bred publik.⁶⁹ 2010 producerades en 51 minuter lång film sammansatt av attacker utförda av bl.a. tyska IMU medlemmar. Filmen har tysk textning och tysk berättarröst.⁷⁰ Detta medieanvändande stämmer överrens med idealtypen för ny terrorism.

5.3 Mål

Enligt Stein är det svårt att utröna IMU:s nuvarande mål p.g.a. den stora ledarskapsförändring som skett efter Namangani och Juldasjjevs död.⁷¹ Framför allt Juldasjev död år 2009, kan ha påverkat IMU:s brist på mål och generella orientering då han sedan starten för IMU har stått för den ideologiska och religiösa ledningen i gruppen.⁷² Detta gör, enligt Stein, att gruppen nu är svår att skilja från andra militanta grupper som opererar i Afghanistan. Gruppens mål är nu mer beroende av och reflekterar andra terroristgruppers mål i FATA.⁷³ IMU:s kamp har drivit gruppen mot mer extrema åtgärder, men deras ideologiska eller religiösa mål har inte förändrats avsevärt.

Det verkar dock som att ett globalt jihad har blivit det centrala målet för IMU.⁷⁴ Bevis för detta skulle bl.a. kunna vara en video på gruppens hemsida, *Furqon.com*, med titeln ”*The Biggest Deception of the Infidels*” som tar upp IMU:s jihad tillsammans med Mullah Omar och de pakistanska talibanerna.⁷⁵

Fler ledtrådar finns på gruppens hemsida i form av videos och artiklar. En videoserie om IMU i Afghanistan berättar att gruppen fortsätter sitt jihad mot USA samt den Pakistanska regeringen. Deras jihad mot USA är något som ska ha tillkommit först när de flydde till FATA. I en äldre version av gruppens hemsida från februari 2011 fanns en lista med mål som utöver ett jihad mot USA även innefattar störtandet av den Uzbekiska regeringen samt upprättandet av ett Islamskt kalifat. Den delen av deras hemsida är nu borttagen och det finns inte några målbeskrivningar i nuläget.⁷⁶ Vi tror dock inte att gruppen har övergett detta mål helt och hållet och därför drar vi sammanfattningsvis slutsatsen att IMU har behållit sina mål om ett Centralasiatiskt kalifat men samtidigt adopterat de mål om ett globalt jihad som tillkom i samband med att de gick med i Al Qaeda.

---

⁶⁹ Stein, s. 9.

⁷⁰ Appendix C, s. 43.

⁷¹ Stein, s. 10.

⁷² Stein, s. 12.

⁷³ Stein, s. 13.

⁷⁴ <http://registan.net/2013/09/12/uzbek-extremism-in-context-part-1-the-uzbek-jihad-and-the-problem-of-religious-freedom/> Hämtdatum: 2014-01-06.

⁷⁵ Stein, s. 7-8.

⁷⁶ Stein, s. 11.

6 Slutsats

6.1 Hur kan Neumans teori preciseras?

Som vi skrivit tidigare gör vi inga anspråk på extern validitet. De underkategorier som vi lade till syftade endast till att hjälpa oss att förklara IMU. Det var här vår metod och Neumanns teori krockade då teorin är avsedd att vara generell. När vi applicerade den på vårt specifika fall var den för grov och lämnade luckor i analysen där tydliga förändringar inom gruppen inte hittade en motsvarighet i teorin. Neumanns teori kunde preciseras genom två underkategorier till Neumanns struktur och metod, nämligen media och operationell räckvidd. Underkategorierna utgick helt från empirin, vilket också är anledningen till att vi inte valde en underkategori till Neumanns mål. Denna kategori var tillräckligt empiriskt solid för att förklara IMU:s förändring. Teorin fungerade bättre när vi preciserade den då den tillät oss strukturera upp empirin bättre. Detta gav en lättare följetång i uppsatsen och hjälpte oss undvika att röra till det då empirin gällande IMU, Al Qaeda och kriget mot terrorismen lätt blir luddig och svåröverskådlig. Detta resultat skulle kunna appliceras på andra fall för att stärka den externa validiteten men det är något vi överlåter till framtida forskning.

Neumanns teori kan således preciseras med hjälp av underkategorier, såsom operationell räckvidd och media.

6.2 Hur har IMU förändrats sedan terroristgruppens uppkomst?

Svaret beror på hur man väljer att se på IMU innan gruppen officiellt bildades. Gruppen skulle kunna betraktas som en gerillagrupp, framförallt under tiden då gruppen inte hade något samreöre med Al Qaeda och innan kriget mot terrorismen hade påbörjats. Samtidigt utfördes kidnappningar och sprängdåd mot myndighetskopplade personer, något som pekar åt den gamla terrorismens metoder. Vi anser att det inte är nödvändigt att se terrorism och gerillakrig som en dikotomi i fallet IMU på 1990-talet. Samma grupp kan utan förhinder flyta över gränsen mellan terrorism och gerillakrigsföring beroende på vilka aktioner de utför. IMU:s struktur var mer lik den gamla terrorismen innan samarbetet med Al Qaeda tog fart. Det mest tydliga exemplet är IMU:s stora baser och den tydliga befälsordningen med Namangani som operationell ledare.

Strukturen är mer svåröverskådlig efter år 2000 vilket tillsammans med deras större operationella räckvidd tyder på en alltmer transnationell struktur. Hierarkin var någorlunda intakt under Juldasevs styre av gruppen fram till hans död 2009, men några klara organisatoriska led är svåra att finna vilket stärker den transnationella strukturen och därmed en förändring åt ny terrorism.

Den ökade brutaliteten, självmordsbombningar och avsaknaden av kidnappningar i IMU:s metoder efter år 2000 pekar också på Neumanns variabel avseende ny terrorism.

Medieanvändningen har ökat markant sen 9/11 och kriget mot terrorismen, vilket ytterligare stärker IMU:s förändring mot ny terrorism. IMU:s mål var från början geografiskt begränsade till Centralasien men har blivit alltmer globala och följsamma till Al Qaedas mål och kamp samtidigt som de gamla målen avseende ett Centralasiatiskt kalifat finns kvar. Vi tolkar den här utvecklingen som tecken på ny terrorism då IMU har gått från att ha lokala till globala målsättningar.

Vi drar slutsatsen att IMU skiftade från att ha varit en gammal terroristgrupp enligt Neumanns variabler till ny terrorism när IMU flydde till Pakistan och påbörjade ett närmre samarbete med Al Qaeda.

6.3 Metod och arbete

Appliceringen av Neumanns teori som ett ramverk och analysverktyg har fungerat bra. Vår fallstudie har format sig efter teorin vilket var utefter vår planering.

Ett problem som vi stötte på var att de olika variablerna flöt in i varandra i analysen. Detta anser vi beror på att verkligheten består av en komplex massa och att de variabler som vi utgår från är teoretiska. Att skilja på variablerna som vi har gjort är dock nödvändigt, både för läsaren och för att utgå från Neumanns ramverk. Vi anser också att arbetet har en relativt hög kriteriekonsistens. Detta innebär att då vi använder flera variabler, tre kategorier med två underkategorier, och då förändringen från gammal till ny terrorism syns i samtliga kategorier stärks vår slutsats om att en övergripande förändring har förestått.

7 Referenser

Litteratur:

Alexander L George, Bennett Andrew, *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, MIT Press, Cambridge, 2005.

Dover Robert, Michael S Goodman, (eds), *Spinning Intelligence Why the Intelligence Needs the Media, Why the Media Needs Intelligence*, C. Hurst & CO, UK, 2009.

Esaiasson Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm, Norstedts juridik, 2007.

Gillham Bill, *Case study research methods*, Continuum, London, 2005.

Grenfell Damien, James Paul, *Rethinking Insecurity, War and Violence*, Routledge, New York, 2009.

Magne, Holme, Solvang, Bernt Krohn, *Forsknings metodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, uppl. 3, Studentlitteratur AB, Lund, 2009.

Neumann Peter R, *Old and New Terrorism. Late Modernity, Globalization, and the Transformation of Political Violence*, Polity Press, Cambridge, 2009.

Rashid Ahmed, *Jihad, framväxten av militant islam i Centralasien*, Svenska Afghanistankommittén, Stockholm 2002.

Rashid Ahmed, *Talibanerna: De militanta islamistiska krafterna i Afghanistan och världen*, Svenska Afghanistan kommittén, Stockholm, 2010.

Rashid Ahmed, *Vägen Mot Kaos: USA:s politiska haveri i Afghanistan, Pakistan och Centralasien*, Svenska Afghanistan kommittén, Stockholm, 2008.

Shahzad Syed Saleem, *Inside Al-Qaeda and the Taliban Beyond Bin Laden and 9/11*, London, Pluto press, 2011.

Yin Robert K, *Case Study Research: Design and Methods*, 4 uppl, SAGE Inc, Thousand Oaks, 2009.

Hemsidor:

<http://registan.net/2013/08/22/the-islamic-movement-of-uzbekistan-issues-a-new-threat/>
Hämtdatum: 2012-12-12.

<http://registan.net/2013/09/12/uzbek-extremism-in-context-part-1-the-uzbek-jihad-and-the-problem-of-religious-freedom/> Hämtdatum: 2014-01-06.

http://www.deakin.edu.au/_data/assets/pdf_file/0014/64220/Deakin-guide-to-writing-and-referencing_4th-ed.pdf Hämtdatum: 2014-01-07.

<http://www.ub.umu.se/skriva/skriva-referenser/referenser-oxford> Hämtdatum: 2014-01-07.

<http://icsr.info/about-us-2/staff/peter-neumann-director/>. Hämtdatum: 2013-12-11.

<http://www.kcl.ac.uk/sspp/departments/warstudies/people/professors/neumann.aspx>.

Hämtdatum: 2013-12-11.

Artiklar:

Australian Parliamentary Joint Committee on Intelligence and Security, *Review of the re-listing of Ansar al-Islam (AAI), Islamic Movement of Uzbekistan (IMU), Jaish-e-Mohammad (JeM) and Lashkar-e Jhangvi (LeJ) as terrorist organisations, Appendix C – Statement of Reasons – Islamic Movement of Uzbekistan (IMU)*, 2012. Hänvisas som [Appendix C].

Crenshaw Martha, *New versus Old terrorism*, Palestine-Israel Journal, 2003.

Fredholm Michael, *Uzbekistan & The Threat From Islamic Extremism*, Conflict studies research center, 2003.

Gofas Andreas, *Old vs. New terrorism: What's in a name*, UUSLARARASİLİŞKİLER, Cilt 8, Sayı 32, Kiç 2012, s. 17-44.

Kurtulus, Ersun N, *Studies in Conflict & Terrorism*, Taylor & Francis Group, 2011.

Stein Matthew, *The Goals of the Islamic Movement of Uzbekistan and Its Impact on Central Asia and the United States*, 2013.

Weitz Richard, *Storm Clouds over Central Asia Revival of the Islamic Movement of Uzbekistan (IMU?)*, Taylor & Francis Group, 2004.